

KOMMUNAL- OG
DISTRIKTSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Vår ref.: 2200154-2 - 008
Vår dato: 11.2.2022

Deres ref.: 21/6666-2
Deres dato: 4.1.2022

Saksbehandler: Janne Steen Haugen

Svar på høring om forslag til lov- og forskriftsendringer for å gjennomføre forordning (EU) 2019/1020 om markedstilsyn og produktsamsvar i norsk rett

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) viser til brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) 4. januar 2022 om høring fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) av forslag til lov- og forskriftsendringer for å gjennomføre forordning (EU) 2019/1020 om markedstilsyn og produktansvar i norsk rett. Det fremgår av brevet at KDD vil foreta en koordinering av innspill til høringen fra underliggende etater og det bes om at høringsinnspill sendes innen 15. februar.

Nkom har følgende kommentarer til høringen:

Horisontal eller sektorspesifikk gjennomføring av forordningen

Et av spørsmålene som drøftes i høringsnotatet er hvorvidt reglene i forordningen artikkel 14 om undersøkelses og håndhevingsmyndighet skal gjennomføres horisontalt eller sektorspesifikt. Det følger av høringsnotatet punkt 9.1.1 at sektorlovene hvor aktuelle tilsynsmyndigheter utleder sin kompetanse, også regulerer tilsyn med annet enn de produkter som markedstilsynsforordningen retter seg mot. Videre at departementet derfor har vurdert hensiktsmessigheten av å gjennomføre artikkel 14 sentralt i EØS-vareloven, slik at gjennomføringen ikke blandes med håndheving av regelverk som ikke berører forordningen. Departementet har imidlertid valgt å gjennomføre artikkel 14 i sektorlovgivningen. Det vises til at denne løsningen velges fordi det anses viktig å gjøre hjemler til inngrep i markedsdeltakernes rettssfære så tilgjengelig som mulig. Parallelle lover som begge gjelder hvilke midler et tilsynsorgan kan ta i bruk, antas å være mer krevende å forholde seg til for den enkelte bruker. Det vises også til at gevinsten ved horisontal gjennomføring ikke er så stor siden en horisontal

tilnærming vil medføre behov for henvisningsbestemmelser i sektorlovene, til EØS-vareloven, noe som skaper en usammenhengende lovtekst.

Den aktuelle forordningen skal gi et harmonisert regelverk for markedstilsyn med de produkter som omfattes av reguleringen i Norge og resten av EØS. Etter Nkoms vurdering er det da viktig å sikre at regelverket blir utformet på lik måte og følges opp med en lik tolkning og praktisering. I utgangspunktet anser vi at dette best ivaretas med horisontale bestemmelser i EØS-vareloven og at hensynet til informasjon om regelverket til de som er omfattet av dette kan ivaretas på andre måter. Det vises også til at EØS-vareloven allerede i dag inneholder bestemmelser som anvendes på tvers av tilsynsmyndighetene. Når det likevel er lagt opp til gjennomføring i sektorregelverket anbefaler Nkom at det klargjøres i merknadene til bestemmelsene i sektorregelverket hvilke krav i forordningen bestemmelsen skal dekke, slik at det fremstår som klart at den enkelte tilsynsmyndighet er bundet av forordningen ved håndhevelse og tolkning av regelverket.

Artikkel 14(4)(k) – adgang til å begrense innhold på internett

I punkt 9.7 i høringsnotatet gjøres det vurderinger av gjennomføring av bestemmelsen i artikkel 14(4)(k) som innebærer myndighet til å begrense innhold på internett. Det er gjort en kartlegging av hvorvidt det finnes hjemmel for denne typen inngripen i sektorregelverket i dag, og vurderinger av hvem som bør ha slik myndighet etter forordningen. For Nkom sin del er det relevante hjemmelsgrunnlaget lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). Etter gjeldende rett har Nkom hjemmel til å kreve fjerning av innhold på nettsider som kan anses som markedsføring av produkter som ikke overholder fastsatte krav. Kravet kan rettes mot markedsdeltakerne. Det er imidlertid ikke hjemmel i ekomloven til å kreve oppslag av advarsel til sluttbrukere på nettsider eller til å kreve at leverandøren begrenser tilgangen til det elektroniske grensesnittet, eller til å kunne be en tredjepart om å implementere slike tiltak. Ekomloven er derfor foreslått endret på dette punktet.

Det fremgår av punkt 9.7.3.2.5 om departementets vurdering at det i utgangspunktet foreslås å velge en løsning for håndhevelsesmyndighet av artikkel 14(4)(k) som innebærer at tilsynsmyndigheten selv kan rette pålegg om begrensnings av nettinnsinnhold mot overtrederen, mens kun domstolen kan rette pålegg mot tredjepart. Det vises til at denne løsningen etter departementets syn er best egnet til å balansere hensynet til effektivitet mot hensynet til rettssikkerhet og ytringsfrihet, samtidig som hensynet til prosessuell enhet ivaretas. Departementet viser også til punkt 9.7.1.6 om at virkeområdene til CPC- og markedstilsynsforordningen er såpass sammenfallende at en ikke bør fravike den håndhevelsesløsningen som er valgt.

Det vises imidlertid til at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Miljødirektoratet (MD) allerede har kompetanse etter artikkel 14(4)(k)(i) overfor overtrederen og i noen tilfeller overfor tredjepart og at det etter departementets syn ikke er hensiktsmessig å

endre kompetanse som allerede foreligger. Det fremgår videre at departementet ønsker å gjennomføre markedstilsynsforordningen på en måte som i minst mulig grad fratar tilsynsmyndigheter etablerte kompetanser. Det minnes i denne forbindelse om at norske tilsynsmyndigheter gjennomgående er regulert ulikt, noe som bl.a. har bakgrunn i ulike behov på ulike områder. Videre vises det til at DSB i tillegg fører blant annet tilsyn med produkter hvor det kan oppstå behov for svært hurtig respons overfor en tredjepart, for eksempel dersom pyrotekniske artikler (fyrverkeri), eksplosiver til sivil bruk og utgangsstoffer for eksplosiver utgjør en alvorlig risiko. Det kan da være påkrevd å stanse overtredelsen raskere enn det som er mulig ved for eksempel en løsning med midlertidig forføyning i domstolene.

Etter Nkoms vurdering bør det være et mål ved gjennomføring av et regelverk fra EU som skal harmonisere tilsyn og virkemiddelbruk på tvers av produktområder, og på tvers av landegrenser, at myndighetene som skal håndheve regelverket får like virkemidler. For mange produktområder vil det være krav i ulike direktiver som må være oppfylt før produktet kan gjøres tilgjengelig på markedet. Direktivene følges opp av ulike myndigheter. Et eksempel på dette er en radiostyrt bil som både vil dekkas av reguleringen i radioutstyrsdirektivet som følges opp av Nkom, leketøysdirektivet som følges opp av DSB og muligens også av avfallshåndteringsdirektivet som følges opp av Miljødirektoratet. Det kan ikke utelukkes at også andre direktiver får anvendelse, men Nkom har ikke full oversikt over dette. Ulike hjemler blant tilsynsmyndighetene til å kunne følge opp med pålegg om å begrense innhold på internett overfor tredjeperson, vil kunne innebære ulik oppfølging avhengig av hvilket direktiv som kravene som er brutt er relatert til. Dersom det er brutt på krav i leketøysdirektivet vil DSB kunne rette pålegg overfor tredjepart, mens Nkom vil måtte inngi begjæring til domstolene i slike tilfeller.

Vi står overfor en tilsvarende problemstilling der et og tilnærmet samme produkt, for eksempel en vaskemaskin, dekkas av ulike direktiver, avhengig av om den inneholder en radiomodul eller ikke. Dette er en problemstilling som øker i takt med inntoget av Internet of things (IoT), hvor et stadig økende antall produkter etter hvert skal kunne kommunisere over internett. Hvis produktet inneholder radiomodul er det Nkom som følger opp i henhold til krav i radioutstyrsdirektivet. Dersom produktet ikke inneholder radiomodul er det DSB som følger opp i henhold til kravene i EMC-direktivet og lavspenningsdirektivet. Denne problemstillingen vil nok gjelde også for andre produktområder og mellom andre myndigheter.

Nkom følger også opp tilsyn med utstyr som kan kreve rask inngripen. Et eksempel på dette er såkalte jammere, som er laget for å forstyrre elektronisk kommunikasjon. Slikt utstyr kan forstyrre samfunnsviktige tjenester som for eksempel nødtjenesten. Jammere markedsføres først og fremst på nett og det vil være et viktig virkemiddel å kunne ha mulighet til å reagere raskt overfor innhold på nett som gir tilgang til kjøp av slikt utstyr, også overfor tredjeperson. Utstyr til elektronisk kommunikasjon vil også kunne utgjøre en fare for brukeren grunnet brann,

elektrisk støt etc. Dermed vil det også for denne utstyrsgruppen kunne være behov for å raskt stanse en eventuell overtredelse.

Etter Nkoms vurdering taler dette i sum for at hjemler for oppfølging bør være så like som mulig. Et alternativ slik vi ser det er dermed at alle tilsynsmyndighetene gis hjemmel til å kunne følge opp også overfor tredjepart. At regelverket er fragmentert i dag er noe markedstilsynsforordningen vil kunne bidra til å rydde opp i. Da er det etter vår vurdering uheldig at det legges opp til et fragmentert regelverk også ved gjennomføring av den aktuelle forordningen.

Avslutningsvis bemerkes det at tilsyn med netthandel er et relativt moderne fenomen i tilsynssammenheng og det kan spørres om i hvilken grad og hvilke praktiske konsekvenser det vil få for de myndigheter som allerede mener å ha hjemmel til å pålegge begrensning av nettinhold overfor en tredjepart, dersom denne myndigheten skulle bli lagt til domstolene også for disse myndighetenes tilsynsområder. Som vist til over er Nkoms anbefaling uansett at tilsynsmyndighetene behandles likt på dette området.

Med hilsen

Per Eirik Heimdal
avdelingsdirektør

Tor Bringsverd
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og ekspedert uten underskrift